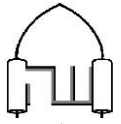

מבחו בוזגלו

(פרנסתו נמוד ר')

יזיל ע"י
מוסדות 'שער התורה'
וקהילות 'בני תורה'
רחובות

טל/מייל: m0504112560@gmail.com

קוראי עונג

פרשת

ויצא

תשע"ח

גליון מס' 41

© כל הזכויות שמורות

על הפרשה מדברותיו של מורינו הרה"ג ר' מיכאל חסין שליט"א

בן לפרשות זויתורים!

שיחת השבוע

אומר רש"י: 'זכר לה שמסרה את הסימנים לאחותה'. כתוב כאן דבר נורא: רחל היתה אמורה להישאר עקרה כל ימי חייה, ויעקב כשהיה רואה שהיא עקרה, היה נושא את לאה כדי להעמיד י"ב שבטים, ורחל היתה נשארת ללא-חלק בהעמדת השבטים. ורש"י מוסיף שחמור מכך: "עשו הרשע, כששמע שאין לה בנים, עלה בלבו שיעקב יגרשנה, והוא [עשיון] ישא אותה!" ובזכות מה היא זכתה לילדים? בזכות מסירת הסימנים!

נמציינו למדים, שמעשה שהיה נראה בהתחלה כויתור על הדבר החשוב בחייה, ושהיה אמור להשאיר בלי שבטים, הוא זה ששינה את חייה מקצה לקצה, וזיכה אותה בשני שבטים. ולא 'עוד' שני שבטים, אלא יוסף - מאבות העולם, ושממנו יצאו 2 שבטים, [מנשה ואפרים]. ובנימין - שממנו יצא מלך ישראל הראשון - שאול. **אם נסכם זאת בקצרה:** לולי ה'זויתור' של רחל, רחל היתה נשארת צדיקה אנונימית... ורק הויתור הפך אותה מ'רחל' ל'רחל אימנו'!

לא לותר על שום ויתור

זכות הויתור של רחל כה גדולה, עד שכשנחרב בית המקדש, כל האבות ומשה רבינו ניסו להשפיע מזכויותיהם למנוע כליה ח"ו מעם ישראל, אך ללא הועיל, ואז הגיעה התפנית, כדברי המדרש: "קפצה רחל לפני הקב"ה: גלוי וידוע לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה

יתירה, ועבד בשבילי לאבא 7 שנים, וכשהשלים אותם והגיע זמן נישואיני, יעץ אבא שיחליף לאחותי בשבילי, והוקשה עלי הדבר מאד, כי נודעה לי העצה, ומסרתי לבעלי סימן שיכיר ביני ובין אחותי, ואח"כ נחמתי על זה וסבלתי תאותי, ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ומסרתי לה הסימנים שמסר לי בעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל, ולא עוד אלא שנכנסתי תחת המטה, וכשהיה מדבר עמה, היא שותקת, ואני משיבה על כל דבר, כדי שלא יכיר לקול אחותי, וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה, ולא הוצאתיה לחרפה, ומה אני, בשר ודם עפר ואפר, לא קנאתי לצרתי, ולא הוצאתיה לחרפה, אתה מלך חי וקים, קנאת לע"ז, שאין בה ממש, והגלית בנינו ונהרגו בחרב ועשו בהם אויבים כרצונם? מיד נתגלגלו רחמי הקב"ה, ואמר: 'רחל, בשבילך אני מחזירם למקומם', 'כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך... וישבו בנים לגבולם'...

והדברים מבהילים: אברהם אבינו עם 10 נסיונותיו, יצחק נאזר בגבורה, יעקב איש תם, משה רבינו 'פה אל פה אדבר בו', כל אלו לא הצליחו להשפיע מזכויותיהם על עם ישראל, ורק המעשה היחיד והנאצל של רחל הוא זה שהכריע את הכף! ובזכותו תבא הגאולה העתידה לבא בב"א. כמה גדול הוא כח הויתור!

פרשה זו צריכה לקבץ בליבנו מסר ברור, שיכול לשנות את **חיינו**: מויתור - לא מפסידים. לא את הדבר ש'זויתור' עליו ולא כל דבר אחר, ואדרבה רק מרויחים! כמה דברים יכולנו להרויח אם היינו קצת יותר גמישים... אבל עדין לא מאוחר... הזדמנויות רבות נקרות בחיינו של אפשרות לותר, 'להעביר', וכל שעלינו לזכור, שלא שווה לותר על ויתור אחד, כי זו 'עסקה' שמניבה רוחים גבוהים...

בפרשתנו מובא המעשה הנאצל של 'מסירת הסימנים' של רחל ללאה. ואם נתבונן בו, נוכל 'לצאת' עם תוכנה שיכולה לשנות לנו את החיים! ונזכיר את הפרטים: לבן הבטיח ליעקב את רחל תמורת 7 שנות עבודה. 7 שנים המתינו יעקב ורחל לנישואיהם. בהתקרב החתונה, הזהירה רחל את יעקב: "אבי הוא רמאי ובלילה יחליף ביני לאחותי!" מה עשו? סיכמו על 'סימנים סודיים' שהוא ישאל את הכלה כדי לאמת שזו רחל. בליל החתונה, החשש התממש, לאה נכנסת לחופה... ברגע הראשון רחל שמחה על 'הסכם הסימנים' ש'חזיר' לה את חתנה עוד הערב, אך אז תפסה את עצמה, כשנבהלה מכך שאחותה תתבקש לומר סימנים והיא לא תדע, כמה בושה יהיה לה, כמה צער ועוגמת נפש, והחליטה: אסור שזה יקרה! מה עשתה? גילתה לה את הסימנים: 'יָהִי בַפֶּךָ וְהָיָה הוּא לְאֵה' וכו' (כט,כה). שכל הלילה יעקב חשב שזו רחל, ובבוקר 'גילה' את התרמית (מגילה יג).

הפרה בוטה של ההסכם

הבה נתבונן איזה סיכון עצום 'לקחה' רחל: הנה יעקב לא התכוון להתחתן עם ב' נשים, שהרי "הבריות היו אומרות 2' בנים יש לרבקה 21 בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטן", ורואים שהדבר הטבעי היה, שיעקב ישא רק אחת מהבנות, ולא את שתיהם,

[כפי שאביו ואביו לא נשאו כי אם אשה אחת], משכך, רחל במסירת הסימנים ויתרה לגמרי על נישואיה עם יעקב! ויותר מזה, מבחינת יעקב, גילוי הסימנים ללאה הוא 'הפרה בוטה' של ההסכם שסיכמו ביניהם, ואחרי 'הפניית עורף' כזו, אך טבעי היה שיעקב היה 'מותר' על רחל ככלתו, [בפרט לאור העובדה שהוא ידע שהוא יצטרך לעבוד עוד מס' שנים בעבור הבת הנוספת...].

אבל לא! רחל לא מתחשבת בשיקולים אישיים, רחל רואה מול עיניה רק את הבושה נוראה שלאה עלולה להתבייש, ולכן מחליטה לסכן את כל עתידה בשביל מניעת השפלת מאחותה. ואכן מעשה נאצל זה, נחשב לסמל הוותרנות בהיסטוריה כולה.

אכן מעשה הרואי בלתי-נתפס. בלי ספק, על מעשה כזה ראויה רחל ליטול שכר עצום. אבל בהמשך הפרשה רואים, שמלבד השכר העצום, התברר שהיא לא הפסידה דבר מהויתור, ואדרבה, לולי מסירת הסימנים מצבה היה בכי רע, ודוקא בזכות מסירתם היא הרויחה דברים רבים שלא היו מיועדים לה מלכתחילה!

'צדיקה אנונימית' או 'רחל אימנו'

ונסביר, ראשית כל, ההערכה שהעריך אותה יעקב לא נפגעה במאומה, שהרי הוא התחייב מייד לעבוד עוד 7 שנים כדי לישא גם אותה. ואדרבה, יעקב התפעל מהמעשה של רחל, וכמו שמדקדק המהרי"ל דיסקין מהפסוק: "ויאהב את רחל מלאה", שכשיעקב ראה שרחל כזו צדקת שמוכנה לוותר על הכל בשביל לא לבייש את אחותה, דווקא מעשה זה הגביר את אהבתו לרחל, וזהו הכוונה ויאהב את רחל 'מלאה', מאותו מעשה שעשתה עבור לאה.

ובהמשך הפרשה נאמר: "ויזכור אלוקים את רחל" (בראשית ל,כב)

הזיווג. ואמר פעם: 'מי שמוותר לא רק שזוכה לנעימות וחיים טובים, אלא זוכה לסייעתא דשמיא עצומה ושפע גדול מהשמים בכל עניינו!' הרב שך היה חוזר ואומר: "נער הייתי גם זקנתי, ולא ראיתי בחיי שמפסידים מיותר, אלא רק מרויחים מזה" (מכתבים ומאמרים ח"ב סה). ובאותו סגנון העיד יבלחט"א הרב שטיינמן.

מעשה ובא אדם לבקש עצה על 'שלום בית', ויען רבינו ויאמר: "על 3 דברים בית יהודי עומד: על ויתור, על ויתור, ועל ויתור!". ומפי השמועה אומרים שלאחר כמה חודשים חזר אותו אדם וטען שהעצה לא עזר לו כלום, רבינו לא נבהל והשיב: "ויתור ויתור ויתור", ואז טען אותו אדם: "הסברתי לה את זה כמה פעמים ושום דבר לא עזר...". ובאמת אם נפנים את מעלתו של ויתור, לא נסביר לשני כמה צריך לוותר, אלא נתפוס ראשונים את הזכות. [ובענין זה יש להביא את רש"י בפרשת בראשית שמסביר למה קוראים ל'שמים' 'שמים' ומסביר: שזה צירוף של 'אש' ו'מים', וראיתי שמעירים למה המילה 'מים' נשארה בשלמותה במילה שמים, ואילו מה'אש' נלקחה האות א' ומתרצים, שאם רוצים לחבר שתי דברים חייבים שאחד מהם יוותר על משהו... ושוב מעירים למה דוקא האש צריכה לוותר ולא המים? ומתרצים, שדוקא הצד שבוער כאש הוא זה שראוי לו לוותר...]

מרן הפתיע: "אחליף את שמי לבוזגלו"

כמה אברכים מבני ברק היו אוספים צדקה תחת שם של איזה ועדת צדקה. והנה יום אחד פונה אליהם גבאי של קופת צדקה אחרת וטוען כנגדם כי השם של ועדת הצדקה שלהם מזכיר את השם של הקופה שלו, וזה גורם שהתורמים מתבלבלים והוא מפסיד מכך, ולכן הוא תובע בתוקף שהם ישנו את השם של ועדת הצדקה שלהם. ה'נתבעים' היו המומים, בעיקר משום שהקשר בין שני השמות של הקופות היה כה רחוק ותמוה מאוד היה לחשוב, שאנשים נוטים להתבלבל ביניהם.

בצר להם פנו לבית הגראי"ל שליט"א שהכיר את פועלם, וסיפרו לו שנטפלו אליהם בעלילה שישנו את שמם, ודבר זה מסב להם צער-רב. הרב האזין לדבריהם והשיב בפשטות: "מה אכפת לכם לשנות מעט משמכם? הרי יש לכם הצלחה באסיפת צדקה, אם הוא כל-כך מעונין אז תשנו את שמכם הותיק ולא יקרה כלום!". אחד האברכים שלא הרגיש בנוח עם התשובה הרהיב עזו ושאל: "למדנו רבינו, אם פלוני יבקש מהרב לשנות את שם משפחתו מ'שטיינמן' ל'ברקוביץ' או 'בוזגלו' האם הרב יוותר?" תשובת הרב הפתיעה את הנוכחים: "האמן לי, אם ברור לי שזה מה שהיהודי באמת רוצה, וחושב שזה יועיל לו, ובזה תושקט מחלוקת חריפה - אחליף את שמי לבוזגלו!". (מאחורי הפרגוד).

ומעשה ידוע שהיה עם אחד שהתווכח עם בעל חנות למזרנים שהיתה מתחת הבנין שלו, לבל יניח את מוצריו על המדרכה בכניסה לבנין. הלכו לדין תורה, ונפסק, שאכן על בעל החנות להימנע מכך. לאחר הזכיה בדין, פנה יהודי אחד לאותו דייר ואמר לו: רחם עליו, זו הפרנסה שלו, לא תפסיד מכך, "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמיים!". הדייר חכך בדעתו והחליט להתגבר ולוותר. לאחר כמה ימים, בתו של אותו דייר נפלה מהחלון מקומה חמישית היישר אל... תוך אחד המזרנים, וכך ניצלה!

הרבה סיפורים בני-זמננו יש, על אנשים שויתרו על דברים חשובים, על 'חלומות', והצד השווה שבכולם שלא הפסידו דבר, ואדרבה זכו לישועות גדולות! הנה לנו סוד קטן שיכול לשנות את חיינו, לְוִתֵּר לְוִתֵּר וּלְוִתֵּר, גם כשזה נראה קשה, ונזכור ש'אין אדם נוגע במוכן לחבירו כמלא נימא'!

יש להוסיף נקודה חשובה, כשמוותרים, יש לשים לב כיצד מוותרים. וגם זאת נלמד מרחל: כשראובן מצא דודאים, ורחל ביקשה מלאה מעט מדודאי-בנה, אומרת לה לאה "המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני". וכל מי שקורא פסוק זה מתפלא, איך אפשר להבין שלאה 'מאשימה' את רחל בלקיחת בעלה, הלא ההיפך הוא הנכון, לאה היא זו ש'לקחה' לרחל את בעלה! אך כאן מתגלה מדרגה נוספת בויתור של רחל, שהיא עשתה את הויתור בצורה שכאילו זה הדבר הכי טבעי שהיא צריכה לעשות, ולאה לא הרגישה שמישהו מסר פה נפש בשבילה. אפשר לוותר בצורה של 'עשיתי לך טובה', ואפשר לתת הרגשה שזה באמת מגיע לך.

להוריד את הראש

בגמרא (תענית כ,א): "אמר רבי יונתן, 'נאמנים פצעי אוהב ונעדרות נשיקות שונא' - עדיפה קלה שקילל אחיה השילוני את ישראל יותר מברכה שברכם בלעם הרשע. משום שאחיה השילוני קלם שיהיו כקנה: 'והכה ה' את ישראל כאשר ינוד הקנה'. קנה זה עומד במקום מים וכל רוחות שבעולם אינם מזיזות אותו, אלא הולך ובא עמהם, דממו הרוחות, עמד קנה במקומו. בלעם ברכם בארז: 'כארזים עלי מים', ארז זה אפילו כל רוחות שבעולם אין מזיזות אותו, אבל באה רוח דרומית ועוקרתו, וזכה קנה שכותבים בו ס"ת נביאים וכתובים". ועוד אמרו: אמר רבי אלעזר ב"ר שמעון לעולם

יהא אדם רך כקנה ולא קשה כארז, ולפיכך זכה קנה ליטול הימנה קולמוס לכתוב בו ס"ת תפילין ומזוזות. הנה לנו שמי שאוחז במידת הוותרנות ולא עקשן כארז, זוכה לתורה.

ומעשה שסיפר רבן גמליאל בגמרא (ביבמות קכא, א): "פעם הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחרת שנשברה, והייתי מצטער על רבי עקיבא שהיה בתוכה. כשעליתי ליבשה, ראיתיו יושב ודן בהלכה. שאלתי אותו: 'בני,

מי העלך?' אמר לי: 'קרש של ספינה נודמן לי, וכל גל וגל שבא עלי כופתי ראשי ועבר מעלי', מכאן אמרו חכמים, אם יבואו רשעים על אדם, יכופף ראשו". חז"ל מלמדים אותנו כאן, שהרבה גלים עומדים לו לאדם בדרכו במשך חייו, אך הדרך היעילה להתמודד היא לא להלחם בהם אלא להרכין ראשו ולוותר, וזאת תהא סיבת הצלתו.

"מויתור לא מפסידים לעולם!"

בשעות בהן עם ישראל כולו מתאחד בתפילות ותחנונים לרפואה שלימה לרבן של ישראל הגראי"ל שטיינמן שליט"א, זהו הזמן להזכיר כמה הוא מרבה לעורר על חשיבות הויתור. כמה פעמים אמר "צריך להפנים אצל האנשים שצריך להיות מנוצח, מי שרוצה לעבור את העוה"ז בשלום חייב להיות מנוצח! ואמנם כשמדובר בדברים רוחניים אין הכלל הזה תקף, אלא צריך לפעול לפי רצון ה' בלי ויתורים ופשרות, אך רוב הסכסוכים הם בענינים גשמיים ואלו דברים 'קטנים': כבוד, כסף, שליטה וכו' ובדברים אלו חייבים להפנים ולזכור, שהמנוצח הוא המנוצח, והמנוצח הוא המנוצח!". פעם התבטא שיתכן שהמשיח מתעכב בגלל כמה חתימות! ומייד הסביר: 'כמה אנשים מבקשים להרחיב את דירתם, והשכנים מסרבים לחתום בגלל כל מיני טענות שיתכן והם צודקים, אבל אם הם יוותרו ויחתמו, הם יקרבו את המשיח'.

וכמה פעמים נשאל, האם להתחיל לשמוע שידוכים לבן או לבת קטנים מאחיהם או אחיותם הגדולים שעדיין לא התארסו. או שמא להקפיד על האמור בפרשה: "לא יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה". ורגיל להשיב בזה, שאם האח או האחות הגדולים יוותרו, זכות הויתור תעמוד להם למצוא יותר בקל את